

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 95/2019-32

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. januára 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Libora Duľu a Ladislava Duditša (sudca spravodajca) o ústavnej sťažnosti [REDAKČNÝ ZNAČENIE], zastúpeného advokátskou kanceláriou Zahoráková & Partners, s. r. o., Krasovského 13, Bratislava, v mene ktorej koná advokátka a konateľka Mgr. Renáta Zahoráková, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 176/2008 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKČNÝ ZNAČENIE] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 176/2008 p o r u š e n é b o l o .
2. [REDAKČNÝ ZNAČENIE] p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré je Okresný súd Žilina p o v i n n ý zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Žilina je p o v i n n ý uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 390,50 € (slovom tristodevät'desiat eur a päťdesiat centov) na účet advokátskej kancelárie Zahoráková & Partners, s. r. o., Krasovského 13, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého postupu a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. januára 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 176/2008 (ďalej len „napadnuté konanie okresného súdu“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že podaním z 31. augusta 2008 (písomne doplneným 2. septembra 2008) podal sťažovateľ na okresnom súde žalobu označenú ako „žaloba o určenie neplatnosti vylúčenia zo štúdia z dôvodu dlhodobého porušovania základných práv a slobôd“, v ktorej ako žalovaného označil Fakultu riadenia a informatiky Žilinskej univerzity v Žiline.

Okresný súd uznesením sp. zn. 8 C 176/2008 z 11. septembra 2008 (ďalej aj „uznesenie okresného súdu“) zastavil konanie pre neodstrániteľnú podmienku konania, ktorou bol nedostatok spôsobilosti označeného žalovaného byť účastníkom konania. Proti uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, v ktorom spresnil správne označenie žalovaného ako Žilinská univerzita v Žiline. Ku dňu podania ústavnej sťažnosti, t. j. po viac ako 10 rokoch odo dňa podania odvolania proti uzneseniu okresného súdu, nebolo o tomto odvolaní sťažovateľa rozhodnuté.

3. Sťažovateľ tiež uviedol, že v dôsledku nečinnosti okresného súdu listom z 24. júla 2013 podal sťažnosť na prietahy v napadnutom konaní predsedovi okresného súdu, ktorý na jeho sťažnosť nereagoval.

4. Porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu sťažovateľ odôvodňuje tým, že „... v prípade konania pod sp. zn. 8C/176/2008 okresný súd nekoná vôbec, je pasívny a za obdobie presahujúce 10 rokov nevykonal žiadne úkony, o ktorých by sťažovateľ mal objektívnu vedomosť.“.

5. Z už uvedených dôvodov sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ] na to, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov zaručené čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky nečinnosťou Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 8C/176/2008 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 8C/176/2008 sa prikazuje konať bez zbytočných prietahov.

3. Sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 10.000,- EUR, ktoré Okresný súd Žilina je povinný zaplatiť do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Žilina je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia na účet právneho zástupcu sťažovateľa, do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Procesný postup ústavného súdu, vyjadrenie odporcu k ústavnej sťažnosti a replika sťažovateľa

6. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 95/2019-17 z 5. novembra 2019 ju podľa § 56 ods. 1 a 2 zákona č. 314/2018 Z. z.

o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie.

7. Na základe výzvy ústavného súdu sa k priebehu napadnutého konania vyjadril podpredseda okresného súdu podaním sp. zn. 1 SprS 445/2019 z 22. novembra 2019. Vo vyjadrení doručenom ústavnému súdu 29. novembra 2019 podpredseda okresného súdu uviedol:

„Nesporne v konaní pred tunajším súdom sp. zn. 8C/176/2008 došlo k preťahom v konaní v súvislosti s predložením spisu na rozhodnutie o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Okresného súdu Žilina č. k. 8C/176/2008-14 zo dňa 11.09.2008. Spis nebol predložený odvolaciemu súdu v primeranej dobe.

Výzvu zo dňa 21.12.2017 nie je možné považovať za efektívnu, rovnako ako ďalšie výzvy po zmene zákonného sudcu. Efektívne začal súd konať až po predložení veci na odvolanie a po vrátení spisu ako predčasne predloženého. V tomto rozsahu však mám za to, že ak súd druhej inštancie dospel k názoru, že napadnuté rozhodnutie je nevyhnutné zrušiť pre absenciu vecnej príslušnosti, bolo nadbytočné a neučelné, aby vrátil spis súdu prvej inštancie na doplnenie rozhodnutia o trovách konania. Teda mám za to, že preťahy od 10.1.2019 do 30.5.2019, nemožno pripisovať zodpovednosti tunajšiemu súdu.

Nepochybne prevažná zodpovednosť za spôsobené preťahy pripadá na ťarchu tunajšieho súdu. K preťahom došlo nesústredenou činnosťou pôvodného zákonného sudcu Mgr. Dušana Chamulu, ktorý veci nevenoval náležitú pozornosť a až do kontroly spisov nariadenej v súvislosti s podaným návrhom na disciplinárne konanie a návrhom na uloženie odvolania z funkcie bolo zistené, že spis sa nachádzal po celú dobu u sudcu a nebol predložený na rozhodnutie o odvolaní. Súd začal konať až po účinnosti Dodatku č. 12 k Rozvrhu práce na rok 2017, ISprR/1 111/2017, ktorým pôvodné spisy prideliť ostatným sudcom tunajšieho súdu.

Sťažovateľovi nemožno pričítať žiadnu zodpovednosť za spôsobené preťahy.

Nakoľko však uznesením č. k. 8C/176/2008-77 zo dňa 28.6.2019 došlo k postúpeniu veci vecne príslušnému Krajskému súdu v Žiline, ako vecne a miestne príslušnému správne súdu a rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 17.7.2019, spis bol postúpený,

nie je dôvod ukladať tunajšiemu súdu navrhovanú povinnosť konať bez zbytočných prietáhov.

K výške náhrady na primerané finančné zadosťučinenie tiež chcem uviesť, že ju považujem za neprimeranú k celkovým okolnostiam konania a následkom... Je zrejme, že došlo k nesprávnemu uplatneniu nárokov, ktorým ani po postúpení nemožno vyhovieť v správnom súdnictve, mimo prípadného zrušenia rozhodnutia o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy. Nepochybne súd prvej inštancie musí niesť v určitom rozsahu zodpovednosť aj za to, že neskoro vec predložil na rozhodnutie, a tým spôsobil rozsiahle prietahy, avšak tunajší súd, na ktorý žalobca podal žalobu voči organizačnej zložke, nebol nikdy vecne príslušný a o nároku posudzovaného podľa obsahu nemohol rozhodnúť, navrhujem priznať nárok v primeranej výške spôsobenej neistoty v sume 1.000,- eur s povinnosťou náhrady trov konania.“

8. Právny zástupca sťažovateľa v stanovisku z 5. decembra 2019, ktorým reagoval na vyjadrenie podpredsedu okresného súdu, uviedol, že „predovšetkým poukazujem na to, že sám porušovateľ priznáva, že vo veci sťažovateľa došlo k prietahom v konaní, keďže príslušný spis súdu nebol predložený odvolaciemu súdu v primeranej dobe. Podstatným je v danom prípade aj tá skutočnosť, že táto doba predstavuje vyše desať rokov; vo veci odvolania sťažovateľa zo dňa 22.09.2008 porušovateľ až do roku 2019 neuskutočnil žiadne úkony smerujúce k riadnemu prejednaniu odvolania sťažovateľa.

Vyššie desaťročné prietahy v konaní sú okolnosťou, ktorá významnou mierou ovplyvňuje určovanie výšky primeraného finančného zadosťučinenia a úvaha porušovateľa o tom, či sťažovateľ správne alebo nesprávne uplatnil svoje nároky žalobou je v tomto kontexte bez právneho významu, keďže porušovateľ nie je osobou oprávnenou o veci sťažovateľa rozhodovať, ale takouto osobou je jemu nadradený Krajský súd v Žiline.

Porušovateľom navrhovaná výška finančného nároku sťažovateľa v sume 1.000,- EUR je zrejme neprimeraná; finančné zadosťučinenie v porušovateľom navrhovanej výške popiera jeho základné funkcie.

Primerané zadosťučinenie totiž plní dvojakú funkciu, a to sankčnú a preventívnu. Kým sankčná funkcia má u porušovateľa docieľiť určitý postih v danom prípade peňažného charakteru, ktorý má vyrovnať porušenie rovnováhu v postavení sťažovateľa, ktorého sa

porušenie ústavného práva nečinnosťou porušovateľa dotklo, preventívna funkcia by mala odradiť porušovateľa od porušovania základných ústavných práv smerom do budúcnosti v rámci výkonu ochrany ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov v konaní pred súdom.

Preto sťažovateľom navrhovaná výška zadosťučinenia v sume 10.000,- EUR je nielenže primeraná (v podstate ide len o 1.000,- EUR za jeden rok prietahov v konaní), ale aj plní základné funkcie primeraného zadosťučinenia a zmierňuje následky protiústavného a protizákonného postupu porušovateľa vo veci sťažovateľa.“

9. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v tejto veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia práva uvedeného v bode 1.

III.

Chronológia procesných úkonov v napadnutom konaní

10. Ústavný súd z ústavnej sťažnosti, jej príloh a vyžiadaných zberných spisov Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 11 Co 9/2019 a sp. zn. 11 Co 107/2019 zistil tento priebeh napadnutého konania okresného súdu:

- 31. augusta 2008 bol okresnému súdu faxom doručený návrh sťažovateľa na začatie konania, ktorý bol doplnený v písomnej forme 2. septembra 2008;

- uznesením okresného súdu č. k. 8 C 176/2008-14 z 11. septembra 2008 bolo napadnuté konanie zastavené;

- 25. septembra 2008 bolo okresnému súdu doručené odvolanie sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu;

- 11. januára 2019 bol spis doručený krajskému súdu na účely rozhodnutia o odvolaní proti uzneseniu okresného súdu;

- 17. januára 2019 krajský súd prípisom vrátil spis okresnému súdu bez rozhodnutia z dôvodu jeho predčasného predloženia;

- uznesením okresného súdu č. k. 8 C 176/2008-56 z 5. marca 2019 bolo rozhodnuté o trovách napadnutého konania;

- 29. apríla 2019 bol spis opätovne doručený krajskému súdu na účely rozhodnutia o odvolaní proti uzneseniu okresného súdu;

- uznesením krajského súdu č. k. 11 Co 107/2019-63 z 23. mája 2019 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“) bolo zrušené uznesenie okresného súdu a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie;

- uznesením okresného súdu č. k. 8 C 176/2008-77 z 28. júna 2019 bola vec postúpená krajskému súdu ako vecne a miestne príslušnému správneému súdu a spis bol pritom doručený krajskému súdu 27. júla 2019.

IV.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

11. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov.

13. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 220/04, IV. ÚS 365/04).

14. Základnou povinnosťou súdu a zákonného sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádzala z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Sudca bol podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplývala z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, bol súd prvého stupňa podľa § 226 OSP viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

Od 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), ktorý nahradil Občiansky súdny poriadok a ktorý v čl. 17 upravuje zásadu hospodárnosti a rýchlosti konania. Podľa § 157 ods. 1 CSP len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá (obdobne § 100 ods. 1 OSP).

V.

Posúdenie vecí ústavným súdom

15. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04, I. ÚS 398/2016) ústavný súd zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam

pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľa.

16. Pri posudzovaní prvého kritéria ústavný súd konštatuje, že v tejto veci okresný súd bezodkladne rozhodol o zastavení konania. Ústavný súd neskúmal právnu a skutkovú zložitosť tejto veci, lebo tá po procesnom rozhodnutí okresného súdu nemohla mať vplyv na celkovú dĺžku napadnutého konania okresného súdu.

17. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri posudzovaní, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd vidí podiel zodpovednosti sťažovateľa na nedostatočnej plynulosti konania v tom, že podal žalobu na vecne nepríslušnom súde a navyše v nej označil žalovaného takým nedostatočným spôsobom, ktorý viedol k rozhodnutiu okresného súdu o zastavení konania. Sťažovateľ pritom opravu označenia žalovaného vykonal až v podanom odvolaní proti tomuto uzneseniu. Pokiaľ ide o ďalší priebeh konania, ústavný súd nezistil také skutočnosti, ktoré by signalizovali nevykonanie súdom alebo zákonom určených procesných úkonov či neposkytnutie potrebnej súčinnosti zo strany sťažovateľa ako účastníka konania. Sťažovateľovi však ústavný súd vytýka úplnú pasivitu po podaní odvolania spočívajúcu v tom, že sa nezaujímal o stav konania, a to predovšetkým s prihliadnutím na jeho predmet, v ktorom sa domáha okrem iného neplatnosti jeho vylúčenia zo štúdia na vysokej škole.

18. Posledným hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup okresného súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd zistil, že okresný súd predložil spis krajskému súdu na účely rozhodnutia o odvolaní proti uzneseniu okresného súdu až po viac ako 10 rokoch od podania odvolania. Tento postup považuje ústavný súd za absolútne neakceptovateľný, pretože procesné úkony súvisiace s predložením spisu krajskému súdu možno považovať za jednoduché. V tejto súvislosti ústavný súd tiež konštatuje, že orgány riadenia a správy okresného súdu mali napadnuté konanie už dávno identifikovať ako nevybavenú reštančnú vec s osobitným režimom a pozornosťou.

19. Ústavný súd zároveň upriamuje pozornosť na odôvodnenie uznesenia krajského súdu, ktorý v relevantnej časti skonštatoval:

„Súd musí v každom štádiu konania skúmať aj bez námietky svoju vecnú príslušnosť. V prípade, ak nie je vecne príslušný, je povinný postúpiť vec inému vecne príslušnému súdu.

Hoci žaloba žalobcu obsahuje viaceré petitov, sčasti aj nevykonateľných, čo je dôvodom pre odstraňovania vád žaloby, základným uplatneným nárokom, od ktorého sa odvíjajú ostatné nároky, je nárok, ktorým sa žalobca domáha zrušenia rozhodnutia o jeho vylúčení zo štúdia na vysokej škole. V danom prípade nejde o civilnoprávny nárok, ale o preskúmanie rozhodnutia orgánu verejnej správy. Rozhodnutie o vylúčení zo štúdia je totiž rozhodnutím orgánu verejnej správy a ako každé rozhodnutie orgánu verejnej správy je v súlade s ustanovením § 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky preskúmateľné súdom, pokiaľ ho zákon výslovne nevyлúčil z prieskumu (čo o uvedenom type rozhodnutia nemožno konštatovať). Ide tak o vec správneho súdnictva, ktorá sa v súčasnosti spravuje zákonom č. 162/2015 Z. z. - Správnym súdnym poriadkom. V čase podania žaloby išlo o konanie podľa piatej časti OSP, upravujúcej Správne súdnictvo. Na preskúmanie orgánu rozhodnutia verejnej správy bol v čase podania žaloby, podľa ktorého času sa posudzujú podmienky príslušnosti, vecne príslušný krajský súd (§ 246 ods. 1 OSP). Bolo preto povinnosťou súdu prvej inštancie postúpiť vec vecne a miestne príslušnému súdu.

Pokiaľ Okresný súd Žilina vo veci konal ako vecne nepríslušný súd, zaťažil svoje konanie vadou dotýkajúcou sa podmienky konania, na ktorú musel odvolací súd prihliadnuť ex offo.

Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil síde prvej inštancie na ďalšie konanie.

Povinnosťou súdu prvej inštancie bude postúpiť vec miestne a vecne príslušnému súdu, Krajskému súdu v Žiline ako konanie o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy.“

20. Z citovanej časti odôvodnenia uznesenia krajského súdu vyplýva, že odvolací súd vytkol okresnému súdu, že postupoval procesne nesprávne, keď sám posudzoval podmienku konania spočívajúcu v právnej subjektivite označeného žalovaného, hoci mal najskôr

posudzovať procesnú podmienku vecnej príslušnosti. Tento nesprávny postup mal takisto vplyv na dĺžku napadnutého konania okresného súdu.

21. Ústavný súd zdôrazňuje, že napadnuté konanie okresného súdu možno už len na základe celkovej dĺžky jeho trvania považovať za nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Iba dostatočne včasná ochrana subjektívnych práv môže byť považovaná za spravodlivú a účinnú, ktorá hospodárnym a efektívnym postupom šetrí náklady účastníkov konania aj súdnych orgánov a pôsobí aj preventívno-výchovne či stabilizujúco a dôveryhodne na verejnosť.

VI. **Záver**

K bodu 1 výrokovvej časti nálezu

22. Vychádzajúc z už uvedených skutočností, ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu, ktorý bol bezdôvodne nečinný viac ako 10 rokov v súvislosti s predložením odvolania proti uzneseniu okresného súdu krajskému súdu, došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (bod 1 výroku tohto nálezu).

K bodu 2 výrokovvej časti nálezu

23. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

24. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva a slobody sťažovateľa, je povinný sťažovateľovi priznané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

25. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiadal priznať finančné zadosťučinenie v sume 10 000 € z dôvodu *„ďalekosiahlych následkov nesprávneho a protiprávneho konania okresného súdu voči nemu.“*

26. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia.

27. Ústavný súd zohľadnil konkrétne okolnosti posudzovanej veci, a to na jednej strane najmä zjavne neprimeranú dĺžku napadnutého konania okresného súdu a na druhej strane aj povahu práv sťažovateľa a rozsah, v akom boli porušené, ale aj predmet konania a jeho význam pre sťažovateľa. V neposlednom rade prihliadol aj na postoj sťažovateľa k namietanému konaniu (pozri bod 17 odôvodnenia). Na základe komplexného posúdenia spomínaných kritérií dospel ústavný súd k záveru, že v danom prípade je spravodlivé a konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci primerané priznanie finančného zadosťučinenia v sume 2 000 € (bod 2 výroku tohto nálezu).

28. Ústavný súd zároveň nevyhovel tej časti ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ žiadal priznať finančné zadosťučinenie nad ústavným súdom priznanú sumu 2 000 €, toto rozhodnutie je obsiahnuté v bode 4 výrokovej časti nálezu.

K bodu 3 výrokovvej časti nálezu

29. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

30. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľovi ústavný súd vychádzal z ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2018 v sume 153,50 € (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky) a zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2018 v sume 9,21 € (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky).

Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia pred ústavným súdom v celkovej sume 390,50 € vrátane dane z pridanej hodnoty [ďalej len „DPH“ (ústavný súd považuje za preukázané, že právny zástupca sťažovateľa je platcom DPH)], a to za 2 úkony právnej pomoci vykonané v roku 2018 zvýšené o 20 % DPH, t. j. prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom [§ 13a ods. 1 písm. a) vyhlášky] a písomné podanie ústavnej sťažnosti [§ 13a ods. 1 písm. c) vyhlášky], a dve paušálne náhrady hotových výdavkov v roku 2018 zvýšené o 20 % DPH.

Ústavný súd nepriznal právnenmu zástupcovi odmenu a režijný paušál za podanie z 5. decembra 2019 (replika k vyjadreniu okresného súdu k ústavnej sťažnosti sťažovateľa). Túto skutočnosť ústavný súd odôvodňuje tým, že právny zástupca sa v tomto podaní nevyjadril k meritu veci, ale v prevažnej väčšine argumentoval, prečo sťažovateľom navrhovanú výšku zadosťučinenia možno považovať za primeranú.

Z uvedených dôvodov ústavný súd v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto nálezu.

31. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263

ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

K bodu 4 výrokovej časti nálezu

32. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

33. Sťažovateľ sa tiež domáhal, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prieťahov. Keďže okresný súd 27. júla 2019 na základe uznesenia sp. zn. 8 C 176/2008 z 28. júna 2019 postúpil vec krajskému súdu ako vecne a miestne príslušnému správne súdu, ústavný súd ústavnej sťažnosti v tejto časti nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

VII.

34. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

Poučenie: Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok; to neplatí, ak rozhodnutím orgánu medzinárodnej organizácie zriadeného na uplatňovanie medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná, vznikne Slovenskej republike povinnosť v konaní pred ústavným súdom znovu preskúmať už prijaté rozhodnutie ústavného súdu (čl. 133 ústavy).

V Košiciach 22. januára 2020

Miroslav Duriš
predseda senátu